

Sygn. akt III AUa 1088/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak (spr.) SSA Jerzy Andrzejewski
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2015 r. w Gdańsku

sprawy S. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji S. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 kwietnia 2015 r.,
sygn. akt VII U 894/14

oddala apelację.

SSA Grażyna Czyżak SSA Daria Stanek SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt III AUa 1088/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. ustalił S. B. prawo do emerytury od dnia 01 kwietnia 2013 r., przyjmując do ustalenia podstawy jej wymiaru podstawę wymiaru wcześniej wypłacanej emerytury. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z poprzedniej decyzji, przyjęty do obliczenia emerytury, wyniósł 104,87 %.

W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, że do podstawy wymiaru za lata 1965-1968 oraz 1971-1973, w związku z brakiem dokumentów stwierdzających wysokość dochodu, przyjęto kwotę minimalnego wynagrodzenia pracowników obowiązującą w tym okresie. Natomiast do podstawy wymiaru za lata 1974-1978 uwzględniono wynagrodzenie z wystawionego przez Stocznnię (...) S.A. zaświadczenia ZUS (...) z dnia 04 stycznia 2000 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. B. kwestionując przyjęcie do obliczenia podstawy wymiaru jego emerytury: za lata 1965-1968 oraz 1971-1973 kwot minimalnego wynagrodzenia za pracę, oraz za lata 1974-1978 wynagrodzenia wynikającego z zaświadczenia ZUS (...) z dnia 04 stycznia 2000 r. oraz domagając się uwzględnienia przy obliczeniu tej podstawy rocznych kwot zarobków: za rok 1972 – 60.000 zł, za rok 1973 – 90.000 zł, za rok 1974 – 126.000 zł, za rok 1975 – 141.600 zł, za rok 1976 – 150.000 zł, za rok 1977 – 175.200 zł, zaś za rok 1978 – 194.400 zł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu spornej decyzji – wskazując także ewentualnie na zasadność odrzucenia odwołania w związku z prawomocnym rozstrzygnięciem wcześniejszych sporów sądowych dotyczących również wysokości emerytury ubezpieczonego w zakresie jego zatrudnienia także w Stoczni (...) S.A.

Postanowieniem z dnia 25 października 2013 r. w sprawie VII U 1636/13 Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił odwołanie wnioskodawcy na zasadzie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. – wskazując na tożsamość zarzutów podnoszonych w niniejszym odwołaniu z zarzutami już prawomocnie osądzonymi w sprawach: XV U 1057/08, VII U 181/11 oraz VII U 328/11.

Na skutek zażalenia wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 21 stycznia 2014 r. w sprawie III AUz 411/13 uchylił zaskarżone postanowienie – wskazując, że ubezpieczony przywołał w niniejszym odwołaniu nowe środki dowodowe na okoliczność wykazania wysokości wynagrodzenia w spornym okresie zatrudnienia w Stoczni (...) S.A., ponadto zaś zakres rozpoznania niniejszej sprawy i wcześniejszej zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 11 lipca 2012 r. w sprawie III AUa 160/12 jest rozbieżny, a zatem nie zachodzi powaga rzeczy osądzonej.

Wyrokiem z dnia 09 kwietnia 2015 r. w sprawie VII U 894/14 Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu I instancji:

S. B., urodzony dnia (...), w dniu 12 kwietnia 2013 r. złożył do organu rentowego wnioski o przyznanie prawa do emerytury powszechnej. Do wniosku załączył podpisane przez siebie oświadczenie, w którym wskazał, że w roku 1978 osiągnął kwotę rocznych dochodów w wysokości 60.000 zł, w roku 1973 – w wysokości 90.000 zł, w roku 1974 – 126.000 zł., w roku 1975 – 141.600 zł, w roku 1976 – 150.000 zł, w roku 1977 – 75.200 zł, w roku 1978 – 94.400 zł.

S. B. w okresach: od dnia 12 kwietnia 1965 r. do dnia 15 kwietnia 1965 r., od dnia 01 marca 1966 r. do dnia 11 marca 1966 r., od dnia 22 lutego 1967 r. do dnia 14 października 1967 r., od dnia 01 kwietnia 1968 r. do dnia 23 grudnia 1968 r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku kopacza. Ubezpieczony nie przedłożył dokumentu (...), dotyczącego zarobków osiągniętych przez niego w wyżej wymienionym przedsiębiorstwie.

W okresie od dnia 16 stycznia 1971 r. do dnia 30 października 1971 r. S. B. był zatrudniony w Hucie im. (...) w K..

Wnioskodawca w okresie od dnia 09 listopada 1971 r. do dnia 31 sierpnia 1983 r. zatrudniony był w Stoczni (...) w G. (obecnie Stocznia (...) S.A.) w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach: ucznia spawacza od dnia 09 listopada 1971 r. do dnia 31 grudnia 1971 r., spawacza elektrycznego od dnia 01 stycznia 1972 r. do dnia 11 stycznia 1981 r. oraz ślusarza remontowego od dnia 12 stycznia 1981 r. do dnia 31 sierpnia 1983 r.

Ubezpieczony w powyższym okresie wykonywał pracę w ramach akordu – co oznaczało konieczność wyrobienia normy według karty zadaniowej, zaś terminowość wykonania pracy (danego zadania) decydowała o wysokości wynagrodzenia.

Łączna kwota wynagrodzenia ubezpieczonego, od którego odprowadzane były składki na ubezpieczenie społeczne, w powyższym okresie wyniosła:

- za 1974 r. – 23.543,52 zł,
- za 1975 r. – 28.224 zł,
- za 1976 r. – 28.929,60 zł,
- za 1977 r. – 40.924,80 zł,
- za 1978 r. – 44.729,40 zł,
- za 1979 r. – 190.621 zł,
- za 1980 r. – 215.308 zł,
- za 1981 r. – 186.128 zł,
- za 1982 r. – 203.055 zł,
- za 1983 r. – 134.067 zł.

Dokumentacja płacowa wnioskodawcy za lata 1972–1978 uległa likwidacji z uwagi na ówczesne krótsze terminy obowiązkowego przechowywania dokumentacji archiwalnej przez zakłady pracy.

W dniu 14 grudnia 2010 r. Stocznia (...) S.A. wystawiła ubezpieczonemu zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1971-1973.

Dokument powyższy nie został sporządzony na podstawie list płac z omawianego okresu (które już wówczas były zniszczone), a jedynie na podstawie dokumentacji osobowej oraz angaży. Akta osobowe nie zawierają zaś składników zmiennych wynagrodzenia pracownika. Dokument ten został złożony przez ubezpieczonego w toku postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku w sprawie VII U 328/11, w którym wyrokiem z dnia 05 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego, a Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 11 lipca 2012 r. oddalił apelację ubezpieczonego (III AUa 160/12).

Na podstawie wniosku z dnia 27 grudnia 2007 r. decyzją z dnia 20 marca 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 01 grudnia 2007 r. jako miesiąca złożenia wniosku.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (tj. z lat: 1974-1987, 1996-2000 i 2003), gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 104,83 %. Podstawa wymiaru emerytury obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową, tj. 2.059,92 zł wyniosła 2.159,41 zł.

Wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie XV U 1057/08 (następnie VII U 181/11) tut. Sąd, rozpoznając odwołanie S. B. od powyższej decyzji organu rentowego z dnia 20 marca 2008 r., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał ten organ do ponownego przeliczenia świadczenia emerytalnego ubezpieczonego z uwzględnieniem wariantu najkorzystniejszego oraz przy przyjęciu do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynagrodzenia z tytułu zatrudniania w (...) spółka z o. o. w G. za lata: 1987 r. – 87.200 zł, za 1988 r. – 1.890.000 zł, za 1989 r. – 4.250.000 zł, za 1990 r. – 14.202.000 zł (punkt I orzeczenia) oraz oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Oddalenie odwołania w pkt II wyroku odnosiło się do zgłoszonego przez ubezpieczonego żądania przeliczenia świadczenia przy uwzględnieniu zarobków w Stoczni w latach 1971–1978 w wysokości wynikającej z systemu pracy akordowej. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że w przypadku zatrudnienia w systemie pracy akordowej wysokość wynagrodzenia zależy od osobistego nakładu pracy pracownika, jego sprawności zawodowej oraz zakresu

każdorazowo przydzielonej pracy. W związku z tym nie stanowią dostatecznej podstawy ustalenia wysokości tych zarobków zeznania świadków, skoro ubezpieczony nie wykazał przed Sądem obowiązujących go norm pracy i akordowych stawek płacowych.

W wyniku apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Gdańsku prawomocnym wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2010 r. w sprawie III AUa 1553/09 uchylił zaskarżony wyrok w punkcie I i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania tut. Sądowi.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy, tut. Sąd wyrokiem z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie VII U 181/11 (w toku sprawy także XV U 1683/10) w punkcie I wniosek ubezpieczonego o przeliczenie wysokości emerytury w zakresie zarobków z przedsiębiorstwa (...) przekazał na zasadzie art. 477 (10) § 2 k.p.c. do rozpoznania organowi rentowemu, w punkcie zaś II oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Tym samym żądanie ubezpieczonego w zakresie przeliczenia świadczenia przy uwzględnieniu zarobków uzyskiwanych w systemie pracy akordowej w Stoczni w latach 1971-1978 nie zostało uwzględnione i prawomocnie je oddalono.

W piśmie procesowym z dnia 27 lipca 2010 r., złożonym w toku sądowego postępowania odwoławczego w sprawie XV U 1683/10 (następnie VII U 181/11) tut. Sądu, ubezpieczony zgłosił nowe żądanie przeliczenia wysokości jego świadczenia przy przyjęciu zarobków ze Stoczni za lata 1971-1983 w wysokości ustalonej na podstawie składek na rzecz związków zawodowych.

Postanowieniem z dnia 27 września 2010 r. w sprawie XV U 2519/10 tut. Sąd przekazał powyższy wniosek organowi rentowemu celem wydania decyzji.

Decyzją z dnia 08 września 2010 r. organ rentowy przeliczył S. B. emeryturę począwszy od dnia 01 lipca 2010 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (tj. z lat 1972, 1974-1987, 1996-2000), gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 104,87%. Podstawa wymiaru świadczenia obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową, tj. 2.059,92 zł, wyniosła 2.160,24 zł.

S. B. złożył odwołanie od tej decyzji.

W toku postępowania ubezpieczony żądał przeliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem kart zarobkowych F. R. za lata 1973-1978, karty zasiłkowej ubezpieczonego, z uwzględnieniem wyliczenia wysokości wynagrodzenia na podstawie kwot odprowadzonych składek na rzecz związków zawodowych, z uwzględnieniem pisma Stoczni z dnia 14 grudnia 2000 r. wraz załącznikiem w postaci (...) z dnia 14 grudnia 2000 r., wysokości zarobków W. S. za lata 1972-1978.

Wyrokiem z dnia 05 grudnia 2011 r. tut. Sąd w sprawie VII U 328/11 oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Na skutek apelacji ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 11 lipca 2012 r. w sprawie III AUa 160/12 oddalił apelację.

Ponownie więc żądanie ubezpieczonego w zakresie przeliczenia świadczenia przy uwzględnieniu zarobków w Stoczni w latach 1972-1978 w wysokości akordowej nie zostało uwzględnione i prawomocnie je oddalono.

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 13 maja 2013 r. organ rentowy przyznał S. B. prawo do emerytury od dnia 01 kwietnia 2013 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ ten przyjął podstawę wymiaru wcześniej wypłacanej emerytury. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z poprzedniej decyzji, przyjęty do obliczenia emerytury, wyniósł 104,87%. Podstawa wymiaru jako iloczyn wskaźnika wysokości podstawy wymiaru i kwoty bazowej 2.059,92 zł, wyniosła

2.160,24 zł. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął 29 lat, 8 miesięcy i 27 dni okresów składkowych oraz 6 lat, 6 miesięcy i 18 dni okresów nieskładkowych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych, aktach spraw: VII U 181/11 (poprzednio XV U 1057/08 oraz XV U 1683/10) i VII U 328/11 tut. Sądu, jak również w aktach sprawy, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana.

Sąd ten również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Ustalenia faktyczne poczynił w oparciu o dokumentację dostarczoną przez strony. Dowód z dokumentów zgromadzonych w sprawie w zakresie w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego Uznał te dokumenty za w pełni wiarygodne, gdyż nie budziły żadnych wątpliwości i nie były przez strony kwestionowane – z wyjątkami omówionymi poniżej.

Dowody w postaci dokumentów urzędowych Sąd I instancji ocenił na podstawie art. 244 § 1 k.p.c. ustalając, że skoro w toku procesu nie zostały skutecznie podważone, stanowią świadectwo tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane. Zdaniem tego Sądu powyższe dowody układają się w spójną całość, wzajemnie się potwierdzając lub uzupełniając. Nie były też kwestionowane przez strony i Sąd Okręgowy dał im wiarę w całej rozciągłości.

Stan faktyczny Sąd ten ustalił również na podstawie zeznań świadków: A. Z., M. B. oraz J. B.. Uznał, że te zeznania zasługują na walor wiarygodności w zakresie, w jakim posłużyły do stwierdzenia powyższego stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy wskazał, że wniosek dowodowy o przesłuchanie świadka D. J. nie podlegał badaniu w związku z faktem jego cofnięcia przez wnioskodawcę. Z kolei wniosek o przesłuchanie świadka J. J. Sąd ten pominął w związku z przekazaną przez pełnomocnika ubezpieczonego informacją, iż świadek zmarł w dniu 05 grudnia 2014 r.

W ocenie Sądu odwołanie S. B. nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), dalej: ustawa, wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Stosownie zaś do treści art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Sąd I instancji wskazał w tym miejscu, że wybór okresu należy do osób zainteresowanych, jednakże ustawa określa w sposób wiążący pewne ramy czasowe, do których osoby te muszą się stosować. Możliwe jest zatem:

- wybranie kolejnych (następujących bezpośrednio po sobie, bez względu na ewentualne przerwy w ubezpieczeniu) 10 lat z dwudziestolecia bezpośrednio poprzedzającego rok złożenia wniosku emerytalnego/rentowego,

- wybranie z całego okresu podlegania ubezpieczeniu dowolnych (niekoniecznie kolejnych) 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia stosownego wniosku. Skorzystanie z możliwości wyliczenia podstawy wymiaru z 20 lat (art. 15 ust. 6) możliwe jest wyłącznie po złożeniu wniosku. Oznacza to, że w przypadku milczenia zainteresowanych organy rentowe zobligowane są do ustalenia podstawy z okresu 10-letniego.

Sąd ten miał także na uwadze, że zgodnie z przepisami § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237 poz. 1412), dalej: rozporządzenie, środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego w postępowaniu sądowym nie obowiązuje ograniczenie co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 20 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. (por. wyrok S.N. z dnia 25 lipca 1997, II UKN 186/97 - którego teza pozostaje aktualna w kontekście brzmienia także rozporządzenia z 2011 r.).

Pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami z zakresu ubezpieczeń społecznych nie można zapominać, że wysokość zarobków, stanowiących podstawę do wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne, nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniu. Rzeczą sądu w sprawach o wysokość emerytury jest dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe wykazane muszą być w sposób niebudzący wątpliwości w ściśle określonej kwotowo wysokości i odprowadzonych od nich składek na ubezpieczenie społeczne (por. wyrok S.A. we Wrocławiu z dnia 29 marca 2012 r., III AUa 1411/11).

Sąd Okręgowy podkreślił w tym miejscu, że dla poczynienia wiarygodnych ustaleń faktycznych konieczne jest ustalenie wysokości zarobków w sposób precyzyjny i pewny i to na ubezpieczonym, w tym wypadku wnioskodawcy, spoczywa obowiązek przedłożenia w organie rentowym dokumentów niezbędnych nie tylko do przyznania prawa do świadczenia, ale również mających wpływ na jego wysokość (por. wyrok S.N. z dnia 28 marca 2001 r., II UKN 297/00).

Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Obowiązek udowodnienia faktów spoczywa na osobie, która wywodzi z nich skutki prawne (art. 232 k.p.c.), stąd też na odwołującym ciąży obowiązek przedstawienia dowodów dla udowodnienia spornych okoliczności. Muszą to być jednak środki dowodowe, które pozwolą na wiarygodne ustalenie okoliczności faktycznych. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań, które pozwalałyby na ustalenie wynagrodzenia, będącego bazą do wyliczenia podstawy wymiaru w sposób przybliżony lub prawdopodobny, do czego faktycznie zmierza odwołanie i zarzuty podniesione w apelacji (por. wyrok S.A. w Warszawie z dnia 20 czerwca 2007 r., III AUa 482/07).

Zdaniem Sądu I instancji z obowiązku powyższego niewątpliwie w przedmiotowej sprawie ubezpieczony się nie wywiązał, ponieważ zgromadzona w toku postępowania dokumentacja nie daje podstaw do uznania żądania zmiany spornej decyzji.

Wykrycie prawdy przez sąd ogranicza się w zasadzie do przeprowadzenia dowodów zgłoszonych przez strony, bowiem na nich spoczywa ciężar dowodu (art. 6 k.c.), zasada prawdy materialnej nie może bowiem przekreślać kontrydiktoryjności procesu, gdyż – ciężar wskazania niezbędnych dowodów spoczywa przede wszystkim na stronach procesowych. Działanie sądu z urzędu i przeprowadzenie dowodu niewskazanego przez stronę jest po uchyleniu art. 3 § 2 k.p.c. dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach procesowych oraz musi wynikać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia (por. wyrok S.N. z dnia 07 grudnia 2010 r., I BU 8/10).

Podobne stanowisko zajął także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie III AUa 2588/00, w wyroku z dnia 23 października 2001 r. w sprawie III AUa 377/01 oraz w wyroku z dnia 12 grudnia 2000 r. w sprawie III AUa 1540/00.

Sąd Okręgowy podzielił w pełni pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy oraz Sąd Apelacyjny w cytowanych wyżej wyrokach.

Jak trafnie skonstatował Sąd Apelacyjny, spór co do wysokości przysługującego wnioskodawcy świadczenia w związku ze świadczoną przez wnioskodawcę pracę akordową w spornym okresie lat 1971-1978 w Stoczni (...) S.A. był już przedmiotem postępowania sądowego prowadzonego przed tut. Sądem w sprawach: VII U 181/11 (poprzednio XV U 1057/08 oraz XV U 1683/10) i VII U 328/11.

W wytycznych sformułowanych w ramach uzasadnienia postanowienia z dnia 21 stycznia 2014 r. Sąd Apelacyjny stwierdził, iż zakres rozpoznania niniejszej sprawy i wcześniejszej zainicjowanej odwołaniem ubezpieczonego od decyzji organu z dnia 08 września 2010 r. i zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 lipca 2012 r. w sprawie III AUa 160/12 jest rozbieżny, a zatem nie zachodzi powaga rzeczy osądzonej – m.in. w związku z powołaniem przez wnioskodawcę nowych środków dowodowych na okoliczność wykazania wysokości wynagrodzenia w spornym okresie zatrudnienia w Stoczni (...) S.A, które powinny być merytorycznie ocenione przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

W świetle powyższych wytycznych, rolą Sądu Okręgowego w przedmiotowym postępowaniu, zainicjowanym odwołaniem S. B. od spornej decyzji organu z dnia 13 maja 2013 r., było dokonanie ustaleń oraz oceny sformułowanych w tym postępowaniu nowych wniosków dowodowych ubezpieczonego – mając na uwadze dotychczasowe rozstrzygnięcia Sądu, zapadłe we wskazanych wyżej sprawach, wiążące jako prawomocne w myśl art. 365 k.p.c.

Ubezpieczony domagał się uwzględnienia do wyliczenia wysokości emerytury wynagrodzenia w wyższym niż dotychczas wymiarze za lata pracy 1965-1968, jak również przeliczenia wysokości tejże emerytury według przedłożonego przez niego oświadczenia własnego odnośnie zarobków z lat 1972-1978 z zakresu zatrudnienia w Stoczni (...) S.A.

Wnioski dowodowe skarżący sformułował w ramach pisma procesowego z dnia 31 lipca 2013 r., w piśmie procesowym z dnia 10 lipca 2014 r., jak również w toku rozprawy w dniu 06 listopada 2014 r.

Odnosząc się do pierwszego z żądań S. B. – uwzględnienia innej niż dotychczas wysokości wynagrodzeń za pracę w latach 1965-1968 Sąd I instancji uznał, że nie zasługiwało ono na uwzględnienie w związku z brakiem jakichkolwiek dowodów dotyczących tej okoliczności. Sąd ten stwierdził, że wszystkie nowe dowody, wskazane powyżej, zmierzały i dotyczyły wyłącznie drugiego spornego okresu, tj. lat 1972-1978 jako zatrudnienia wnioskodawcy w Stoczni (...) S.A.

W pierwszej kolejności wskazał, że całkowicie błędna była argumentacja ubezpieczonego w zakresie przedłożonego własnego pisemnego oświadczenia z dnia 11 kwietnia 2013 r.

W powyższym zakresie powoływał się on na regulację § 21 w związku z § 19 rozporządzenia. Przepis § 19 pkt 9 rozporządzenia wskazuje, że oświadczenie zainteresowanego, które może być złożone w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, stanowi środek dowodowy, potwierdzający następujące okoliczności: brak dokumentów stanowiących środki dowodowe. Czym innym jest jednakże – wymienione w tymże § 19 rozporządzenia – oświadczenie ubezpieczonego, w którym stwierdza on brak odpowiednich dokumentów (wskazanie faktu braku dokumentów), a czym innym oświadczenie przedłożone przez S. B., będące jego – własnym, nie mającym potwierdzenia w żadnych innych dowodach, a przez to nie mogącym być uznanym za wiarygodne – zestawieniem wynagrodzeń za sporne okresy.

W ocenie Sądu Okręgowego wyliczenia powyższego nie sposób jest uznać za wiarygodne, jako że sam jego autor w treści odwołania przyznaje, iż sporządzając tabelę, bazował na „danych uzyskanych od kolegów, jak również

przewidywalnych zarobkach osiągniętych wówczas w Stoczni” – co stanowi jedynie ogólne stwierdzenie, nie podlegające w żadnej formie weryfikacji, a zatem niewiarygodne.

Podobnie Sąd ten ocenił wartość dowodową kserokopii pisma odręcznego zatytułowanego „oświadczenie” W. S..

Zważył, że definicję dokumentu zawiera art. 245 k.p.c., zgodnie z którym dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Tymczasem omawiane pismo nie zostało – poza sporządzoną treścią – opatrzone żadnym podpisem, co w sposób oczywisty dyskwalifikuje jego moc dowodową.

Sąd I instancji wskazał także, że ubezpieczony zgłaszał wniosek o wyliczenie wysokości jego zarobków w oparciu o zarobki W. S. w sprawie VII U 328/11, lecz wniosek ten został oddalony przez Sąd. W związku z powyższym, zdaniem tego Sądu, kwestia wyliczenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego na podstawie wynagrodzenia W. S. jest objęta zakresem mocy wiążącej wyroku wydanego w sprawie VII U 328/11.

Jedynie marginalnie Sąd Okręgowy zaznaczył, że dokument przypisywany przez wnioskodawcę W. S. wskazuje na odmienne wartości wynagrodzenia ubezpieczonego ze spornego okresu w stosunku do kwot wynikających z oświadczenia pisemnego ubezpieczonego odnośnie każdego z lat, z wyjątkiem roku 1972, przy którym wskazano analogicznie kwotę 5.000 zł miesięcznie.

Wniosek dowodowy o przesłuchanie świadka D. J. nie podlegał badaniu Sądu w związku z faktem jego cofnięcia przez wnioskodawcę. Z kolei wniosek o przesłuchanie świadka J. J. podlegał pominięciu w związku z przekazaną przez pełnomocnika ubezpieczonego informacją, że świadek zmarł w dniu 05 grudnia 2014 r.

Zdaniem Sądu I instancji znikomą wartość dowodową miały, uznane co do zasady za wiarygodne, zeznania świadka A. Z. (wiceprezesa zarządu Stoczni (...) S.A.), jako że osoba ta, jak zeznała, posiadała wiedzę na temat ubezpieczonego wyłącznie z jego akt osobowych. Sąd ten wskazał, że świadek nie wiedział, czy istnieje i gdzie znajduje się dokumentacja płacowa spółki z lat 70. XX wieku, lakonicznie wypowiadał się o możliwości jej zniszczenia, natomiast jednoznacznie zeznał, iż nie posiada wiedzy o tym, na jakich zasadach wynagradzany był wnioskodawca.

Zgodnie w wnioskiem ubezpieczonego Sąd Okręgowy przeprowadził także dowód z zeznań świadka M. B. (zatrudnionej w Stoczni (...) S.A. w latach 1999-2013 na stanowiskach kierownika działu płac oraz kierownika zespołu ds. płac i wynagrodzeń), a zatem osoby bezpośrednio odpowiedzialnej u pracodawcy wnioskodawcy za sporządzanie m.in. zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na potrzeby postępowań dotyczących świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych. Świadek B. wskazała bowiem, iż sygnowała ona (środkowy podpis) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 14 grudnia 2010 r. Potwierdziła poza tym fakt nieistnienia dokumentacji płacowej z lat 1971-1978, która została zniszczona (który to fakt Sąd analogicznie ustalał w poprzednich postępowaniach pomiędzy stronami). Z zeznań świadka wynika – co jest zrozumiałe, biorąc pod uwagę rozmiar zakładu pracy i upływ czasu od spornego okresu – iż nie pamięta ona zasad wynagradzania ubezpieczonego oraz tego, jakie osiągał on zarobki.

Świadek ten potwierdził również – co wynika z treści w/w zaświadczenia – że dokument powyższy powstał wyłącznie na podstawie angaży pracownika, zawierających tylko płacę podstawą, która była wyłącznie elementem przy ustalaniu całościowego wynagrodzenia pracowników, którzy – jak S. B. – wykonywali pracę akordową. Co istotne, świadek M. B. podała, że nie potrafi stwierdzić, czy zaświadczenie i wskazane w nim wartości odpowiadają rzeczywistemu wynagrodzeniu ubezpieczonego w spornym okresie – co wynika z faktu, iż sporządzając zaświadczenie, nie bazowała ona na listach płac, które już wówczas nie istniały. Świadek ten stwierdził wręcz, że obecnie – w braku tychże list płac – niemożliwe jest ustalenie rzeczywistego wynagrodzenia skarżącego.

Sąd I instancji zważył, że świadek odniosła się w swoich zeznaniach także do okoliczności, iż wspomniane zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 14 grudnia 2010 r. posiada puste i niewypełnione kolumny

3-5 (zmiennie składniki wynagrodzenia, inne, świadczenia w naturze) – co również wyjaśniła faktem, iż powstało ono na podstawie wyłącznie akt osobowych, nie zawierających dokumentów wskazujących na zmiennie składniki wynagrodzenia.

Zeznania świadka M. B. Sąd ten uznał za wiarygodne, spójne, zgodne z zasadami logiki, miarodajne. Przy ich analizie miał na uwadze także rolę świadka w zakładzie pracy – niewątpliwie bezpośrednio powiązaną i odpowiedzialną za wydawanie zaświadczeń dotyczących wysokości osiągniętych przez pracowników zarobków, a więc adekwatną do udzielenia kompetentnych wyjaśnień w tym zakresie.

Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, że dokument w postaci zaświadczenia z dnia 14 grudnia 2010 r. został przedłożony przez stronę w toku postępowania VII U 328/11 tut. Sądu z wnioskiem o przeprowadzenie z niego dowodu. W związku z powyższym, zdaniem tego Sądu, kwestia wyliczenia wysokości wwpw emerytury z uwzględnieniem zaświadczenia (...) z dnia 14 grudnia 2010 r. jest objęta zakresem mocy wiążącej wyroku wydanego w sprawie VII U 328/11.

Za wiarygodne i złożone spontanicznie Sąd I instancji uznał również zeznania świadka J. B. (spawacza w Stoczni (...) S.A. w latach 1971-1995), który co prawda nie posiadał wiedzy o wynagrodzeniu ubezpieczonego ze spornego okresu, to zobrazował system wynagradzania pracowników pracujących w systemie pracy akordowej w zakładzie pracy w latach 70. XX wieku.

Pozostałe wnioski dowodowe – zatem objęte punktami 3-7 pisma procesowego wnioskodawcy z dnia 31 lipca 2013 r. – Sąd ten w trybie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oddalił uznając, że są powoływane dla zwłoki i nie mają dla sprawy istotnego znaczenia, co wynika także z jednolitego i ugruntowanego stanowiska sądów w zakresie konieczności dokonania ustaleń precyzyjnie i dokładnie odnośnie zarobków jako podstawy wymiaru świadczenia ubezpieczonego ubiegającego się o emeryturę, a co za tym idzie, o braku możliwości substytucyjnego podstawiania w miejsce zarobków wnioskodawcy wynagrodzeń innych pracowników.

Wywodził dalej, że judykatura jednoznacznie przyjmuje, iż zasada równego traktowania w odniesieniu do świadczeń z ubezpieczenia społecznego realizowana jest poprzez indywidualne wyliczenie ich wysokości dla każdego ubezpieczonego według wspólnych dla wszystkich zasad. Oznacza to, że ustawodawca przewidział równe zasady ustalania świadczeń, a nie równą ich wysokość. (...) ubezpieczeń społecznych, oparty o zasadę solidarności społecznej, zakłada, że ubezpieczony w całym okresie pracy zawodowej odprowadzać będzie składki, aby w przyszłości móc skorzystać ze świadczeń. Ponieważ do ich wyliczenia prawodawca pozwala przyjąć różne okresy (korzystniejsze), a wysokość w pewnym uproszczeniu jest pochodną wcześniejszych wynagrodzeń (odprowadzonych składek), dlatego też różna wysokość świadczeń - nawet w przypadku osób pracujących w jakimś okresie w tym samym zakładzie pracy - nie musi naruszać zasady równego traktowania, zwłaszcza gdy osiągnęli oni różne wynagrodzenie (por. wyrok S.A. w Gdańsku z dnia 22 stycznia 2013 r., III AUa 1244/12).

W świetle art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury stanowić może wyłącznie wynagrodzenie uzyskane przez osobę, która ubiega się o ustalenie wysokości świadczenia. Nie jest zatem dopuszczalne przyjmowanie do podstawy wymiaru wynagrodzeń uzyskiwanych przez inną osobę (por. wyrok S.A. w Lublinie z dnia 19 grudnia 2012 r., III AUa 1009/12).

Nie ma możliwości wyliczenia wysokości wynagrodzenia, a co za tym idzie - wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, wynikające z porównania do wynagrodzenia innych pracowników. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. Obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia; dopiero zebrana dokumentacja może zostać poparta zeznaniami świadków. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać zatem udowodniona w sposób bezwzględny. Nie jest możliwe udowadnianie jej jedynie przy pomocy zeznań świadków (jak na przykład potwierdzanie wystąpienia okresu składkowego poprzez zeznania świadków, że dana osoba w określonym okresie faktycznie wykonywała pracę). Tylko dokumentacja stanowi

precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym. Na podstawie innych dowodów nie jest możliwe dokładne określenie kwoty wynagrodzenia, a co zatem idzie - ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury (por. wyrok S.A. w Szczecinie z dnia 04 czerwca 2014 r., III AUa 1136/13).

Stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały wyznaczone pomiędzy pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Uśrednione obliczenie, oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników, nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy, dlatego nie może stanowić podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy (por. wyrok S.A. w Rzeszowie z dnia 21 sierpnia 2013 r., III AUa 459/13).

Co więcej, zasady te wyrażone zostały również stricte i wprost w zakresie sporów dotyczących zatrudnienia w ramach właśnie pracy akordowej – jak to miało miejsce w przypadku S. B. w latach 70. XX wieku. Prawidłowe jest stanowisko co do niemożności uwzględnienia do podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy wynagrodzenia uzyskanego przez świadka. W świetle art. 15 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru emerytury stanowić może wyłącznie wynagrodzenie uzyskane przez osobę, która ubiega się o ustalenie wysokości świadczenia. Nie jest zatem dopuszczalne przyjmowanie do podstawy wymiaru wynagrodzeń uzyskiwanych przez inną osobę. W czasie zatrudnienia wnioskodawca pracował w systemie akordowym, zatem jego wynagrodzenie było uzależnione od ilości wykonanej pracy. Za ten okres skarżący nie przedstawił żadnych dokumentów potwierdzających wysokość wynagrodzenia za pracę zaś przeprowadzony przez Sąd Okręgowy dowód z jego zeznań i zeznań świadka okazał się nieprzydatny, gdyż ani skarżący ani też świadek nie pamiętali wysokości wynagrodzenia, co jest zrozumiałe z uwagi na znaczny upływ czasu. Tym samym zasadnie organ rentowy wyliczając hipotetycznie wysokość emerytury przyjął za sporny okres wynagrodzenie minimalne - stosownie do treści art. 15 ust. 2a cyt. ustawy (por. wyrok S.A. w Lublinie z dnia 19 grudnia 2012 r., III AUa 1009/12).

Do wyliczenia świadczenia emerytalnego, może zostać uwzględnione wynagrodzenie uzyskane w akordzie, tylko jeżeli jego wysokość zostanie w sposób pewny ustalona. Ciężar dowodu na tę okoliczność obciąża wnioskodawcę, któremu w niniejszym postępowaniu nie udało się wykazać w sposób pewny wysokości otrzymanego w spornym okresie wynagrodzenia (por. wyrok S.A. w Gdańsku z dnia 06 czerwca 2014 r., III AUa 1895/13).

Sąd Okręgowy miał na uwadze to, iż akordowy system pracy nie daje możliwości ustalenia podstawy wymiaru składki ubezpieczonego w oparciu o zeznania powołanych przez niego świadków i wyjaśnienia odnośnie ich zarobków. Wysokość wynagrodzenia otrzymywanego w systemie pracy akordowej zależy bowiem od osobistego nakładu pracy pracownika, jego sprawności zawodowej oraz zakresu każdorazowo przydzielonej pracy. Specyfika tego zatrudnienia uniemożliwia zatem ustalenie konkretnej wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego, skoro ubezpieczony nie wykazał przed Sądem obowiązujących go norm pracy i akordowych stawek płacowych.

Odnosząc powyższe rozważania do wspomnianych wniosków dowodowych ubezpieczonego Sąd ten stwierdził, że wnioski objęte punktami 3-6 odnosiły się wprost i zmierzały do dokonania ustaleń w zakresie bądź to wynagrodzenia uśrednionego pewnej grupy pracowników (punkt 3), zestawienia wynagrodzeń wszystkich pracowników na danym stanowisku (punkt 4), zastosowania per analogiam do wnioskodawcy wynagrodzenia innego konkretnego pracownika (punkt 5), przyjęcia niczym nie podpartych twierdzeń wnioskodawcy o wysokości zarobków na podstawie pisemnego jego oświadczenia (punkt 6).

Analogicznie zakwalifikował wniosek dowodowy zgłoszony przez pełnomocnika ubezpieczonego na rozprawie w dniu 02 kwietnia 2014 r. wskazując, że sprowadzał się do wynagrodzeń wszystkich pracowników na danym stanowisku w danym czasookresie – co nie ma przełożenia, zgodnie ze stanowiskiem judykatury, na ustalenie konkretnych i rzeczywistych zarobków ubezpieczonego.

Zdaniem Sądu I instancji wniosek wskazany w punkcie 7 tegoż pisma procesowego odnosił się do okoliczności pozostającej również poza spektrum niniejszego postępowania – jak wynika bowiem z uzasadnienia wyroku tut. Sądu ze sprawy VII U 328/11, nie żyjący już W. S. zatrudniony był w Stoczni (...) S.A. na innym od wnioskodawcy stanowisku i otrzymywał inne wynagrodzenie. Co istotne okoliczności te były przedmiotem postępowania dowodowego

prowadzonego w sprawie VII U 328/11 tut. Sądu, a zatem są objęte zakresem mocy wiążącej wydanego w tej sprawie wyroku.

Z kolei wniosek wskazany w punkcie 8 o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu kadr i płac Sąd ten uznał za niecelowy w świetle omówionych wyżej zeznań świadka M. B., z których jednoznacznie wynikało, że Stocznia (...) S.A. nie posiada dokumentacji w postaci listy płac ubezpieczonego ze spornego okresu, natomiast w świetle cytowanego orzecznictwa listy płac innych pracowników nie mogły stanowić odpowiedniego materiału porównawczego, z którym biegły sądowy mógłby zestawić wyliczenia własne wnioskodawcy.

O oddaleniu powyższych wniosków dowodowych Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.

Podsumowując powyższe rozważania Sąd ten stwierdził, że po przeprowadzeniu zgodnie ze wskazaniami Sądu Apelacyjnego postępowania dowodowego, za wiarygodny dokument, pozwalający na dokonanie wiążących ustaleń odnośnie wysokości zarobków ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia w Stoczni (...) S.A., można jedynie uznać zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 04 stycznia 2000 r. – co zostało przesądzone w prawomocnych wyrokach tut. Sądu w sprawach: XV U 1057/08 (w niezaskarżonym zakresie) oraz VII U 328/11, w których to sprawach dokument ten podlegał już analizie i stanowił podstawę rozstrzygnięcia.

W takiej zaś sytuacji – w braku przedstawienia nowych wiarygodnych dowodów odmiennie obrazujących podlegające oskładkowaniu wynagrodzenie skarżącego, w ocenie Sądu I instancji, brak jest podstaw do uwzględnienia jego odwołania.

Reasumując, Sąd ten uznał, że brak jest podstaw do spełnienia żądania S. B. zawartego w odwołaniu od spornej decyzji, i dokonania przeliczenia należnego mu świadczenia emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze, nie znajdując podstaw do uwzględnienia odwołania, na zasadzie art. 477 (14) § 1 k.p.c. w zw. z przywołanymi wyżej przepisami, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł S. B. zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając temu orzeczeniu:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia w postaci:

a. art. 227 k.p.c. poprzez uznanie, że przeprowadzenie dowodów wskazanych w pkt 3-7 pisma procesowego ubezpieczonego z dnia 31 lipca 2013 r. nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy i w konsekwencji oddalenie wskazanych wniosków dowodowych,

b. art. 233 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności w postaci oświadczenia ubezpieczonego o wysokości i składnikach wynagrodzenia otrzymywanego przez niego w Stoczni (...) S.A. oraz potwierdzającego je pisma W. S. i w konsekwencji odmowie przyznania im waloru wiarygodności, mimo że dokumenty te znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w szczególności w zeznaniach świadka J. B.;

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na błędnym przyjęciu przez Sąd a quo, że ubezpieczony nie wykazał faktycznej wysokości uzyskiwanych przez niego w Stoczni (...) S.A. za lata 1972-1978 zarobków.

W uzasadnieniu apelacji skarżący dokonał streszczenia postępowania sądowego-pierwszoinstancyjnego w niniejszej sprawie oraz obszernie kwestionował przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że przeprowadzone w postępowaniu sądowym-pierwszoinstancyjnym dowody nie dają podstaw do ustalenia wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego w okresie zatrudnienia w Stoczni (...) w latach 1972-1978.

W konkluzji skarżący wnosił o:

- 1) uwzględnienie odwołania, zmianę w całości zaskarżonej decyzji i orzeczenie o wysokości przysługującej ubezpieczonemu emerytury,
- 2) zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,
- 3) dopuszczenie na rozprawie apelacyjnej dowodów jak w pkt 3-7 pisma procesowego z dnia 31 lipca 2013 r. na okoliczności w nim wskazane.

Pismem procesowym z dnia 05 czerwca 2015 r., w uzupełnieniu braków formalnych apelacji, S. B. podał kwotę 4.947 zł jako wartość przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja S. B. nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zawiera zarzutów skutkujących uchYLENIEM lub zmianą wyroku Sądu I instancji.

Odnosząc się na wstępie do podniesionego przez apelującego zarzutu naruszenia art. 227 k.p.c. wskazać należy, że przepis ten nie może być przedmiotem naruszenia sądu, gdyż nie jest on źródłem obowiązków ani uprawnień jurysdykcyjnych, lecz określa jedynie wolę ustawodawcy ograniczenia kręgu faktów, które mogą być przedmiotem dowodu (por. wyrok S.N. z dnia 04 listopada 2010 r., III UK 25/10, LEX nr 794799).

Z treści apelacji wynika również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów, a w konsekwencji poczynienie błędnych ustaleń faktycznych polegających na przyjęciu, że ubezpieczony nie wykazał faktycznej wysokości zarobków uzyskiwanych w okresie zatrudnienia w Stoczni (...) w latach 1972-1978.

Skuteczne postawienie zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń ze zgromadzonymi dowodami lub naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, lub nie uwzględnił wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów, jedynie to bowiem może być przeciwstawione uprawnieniu do dokonywania swobodnej oceny dowodów (por. wyrok S.N. z dnia 13 października 2004 r., III CK 245/04, LEX 174185).

W ocenie Sądu II instancji apelujący nie zdołał wykazać wadliwości rozumowania Sądu Okręgowego z punktu widzenia zaprezentowanych powyżej kryteriów.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela poczynione w postępowaniu sądowym-pierwszoinstancyjnym w przedmiotowej sprawie ustalenia faktyczne i przyjmuje je za własne, a zatem nie zachodzi potrzeba ich powtarzania w tym uzasadnieniu (por. wyrok S.N. z dnia 11 czerwca 1999 r., II CKN 391/98, LEX nr 523662).

Spór w niniejszej sprawie koncentruje się na kwestii, czy uwzględnieniu przy obliczeniu wysokości emerytury S. B. do podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne polega wynagrodzenie z tytułu jego zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. (dawniej Stoczni (...) w G.) w latach 1972-1978 w kwotach wskazanych przez ubezpieczonego w odwołaniu (k. 2-3v. akt sprawy).

Wbrew stanowisku Sądu I instancji nie jest natomiast przedmiotem sporu kwestia spełniania przez wnioskodawcę przesłanek z art. 111 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm., nazywanej dalej ustawą emerytalną) do ponownego obliczenia wysokości przysługującej mu emerytury, ponieważ zaskarżoną decyzją z dnia 13 maja 2013 r. (k. 34-35 akt em. ZUS) organ rentowy po raz pierwszy ustalił skarżącemu prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym i jej wysokość od dnia 01 kwietnia 2013 r.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga zaś, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (por. wyrok S.N. z dnia 26 maja 2011 r., II UK 360/10, LEX nr 901610).

W myśl § 10 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412, nazywanego dalej rozporządzeniem w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe) zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy powinien dołączyć do wniosku dokumenty stwierdzające wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu i uposażenia, przyjmowanych do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń.

Stosownie do treści § 21 ust. 1 rozporządzenia w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Z treści § 27 rozporządzenia w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe wynika natomiast, że dowody z dokumentów, pisemne zeznania świadków oraz pisemne oświadczenia zainteresowanego powinny być dołączone do wniosku w oryginale.

Sąd II instancji podziela stanowisko Sądu Okręgowego, zgodnie z którym niezasadnie odwołujący powołuje się na treść § 19 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, ponieważ przepis ten nie odnosi się do kwestii ustalania wysokości wynagrodzenia przyjmowanego do ustalania podstawy wymiaru składek, lecz jedynie nakazuje organowi rentowemu przyjęcie jako środka dowodowego oświadczenia zainteresowanego (złożonego w formie pisemnej lub ustnej do protokołu), że brak dokumentów stanowiących środki dowodowe.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury ograniczenia dowodowe, zawarte w przepisach regulujących postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jako fakt mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, może być zatem w postępowaniu przed sądem udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 07 grudnia 2006 r., I UK 179/06, LEX nr 342283 oraz z dnia 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06, LEX nr 303869).

Nie ulega wątpliwości, że okoliczność faktyczna w postaci wysokości zarobków S. B. w poszczególnych latach kalendarzowych przypadających w okresie jego zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. w latach 1972-1978, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Wobec powyższego zasadnie Sąd I instancji uznał, że w postępowaniu sądowym w niniejszej sprawie, przy przeprowadzaniu postępowania dowodowego, odstąpić należy od ograniczeń wynikających z treści przepisów rozporządzenia w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe.

Tym samym ubezpieczony miał szerokie możliwości udowodnienia wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w spornych latach: 1972-1978, przy zastosowaniu różnorodnych środków dowodowych.

Jednocześnie jednak mieć należy na względzie, że wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w danych okresach, przyjmowana dla potrzeb ustalenia wysokości świadczeń emerytalno-rentowych, wynikać musi z nie budzących żadnych wątpliwości, spójnych i precyzyjnych dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09 stycznia 1998 r., II UKN 440/97, LEX nr 34199).

Do postępowania odrębnego z zakresu ubezpieczeń społecznych, w zakresie postępowania dowodowego, ma zastosowanie - bez żadnych ograniczeń - reguła wynikająca z art. 232 k.p.c., obowiązuje więc zasada kontrydiktoryjności i dowodzenia swoich twierdzeń przez stronę (por. wyrok S.N. z dnia 07 stycznia 2010 r., II UK 148/09, LEX nr 577847).

Zgodnie z tą zasadą to na wnioskodawcy spoczywa w przedmiotowej sprawie ciężar wykazania wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego przez niego we wskazanym wyżej okresie zatrudnienia w wyższej wysokości, aniżeli przyjęta przez organ rentowy, ponieważ to on z powyższego faktu wywodzi skutek prawny w postaci wyższej podstawy wymiaru i wyższego wskaźnika podstawy wymiaru jego emerytury w powszechnym wieku emerytalnym.

W ocenie Sądu II instancji w oparciu o przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody S. B. nie zdołał w sposób miarodajny wykazać, że jego zarobki w poszczególnych latach kalendarzowych przypadających w okresie zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. w latach 1972-1978 odpowiadały kwotom wskazanym w odwołaniu lub były wyższe aniżeli kwoty przyjęte przez organ rentowy za te lata.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 11 lipca 2012 r. w sprawie III AUa 160/12 Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację S. B. od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 05 grudnia 2011 r. w sprawie VII U 328/11 (k. 148 akt sprawy III AUa 160/12).

Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Związanie prawomocnym orzeczeniem oznacza niedopuszczalność nie tylko dokonywania ustaleń sprzecznych z nim, ale nawet przeprowadzania postępowania dowodowego w tym zakresie (por. wyrok S.N. z dnia 20 stycznia 2011 r., I UK 239/10, LEX nr 738532).

W związku z powyższym Sądy Ubezpieczeń Społecznych i organ rentowy są związane w niniejszej sprawie ustaleniami leżącymi u podstaw prawomocnego wyroku z dnia 11 lipca 2012 r. w sprawie III AUa 160/12.

Ponieważ kwestia ustalenia wysokości wynagrodzenia S. B. na podstawie: zarobków uzyskiwanych przez W. S. i zaświadczenia z dnia 14 grudnia 2010 r. była już przedmiotem badania w tym prawomocnie zakończonym postępowaniu sądowo-odwoławczym, a zatem niedopuszczalne jest przeprowadzanie postępowania dowodowego w tym zakresie.

Sąd I instancji prawidłowo ocenił przeprowadzone dowody z zeznań świadków: A. Z. (k. 104 akt sprawy 00:22:48), M. B. (k. 104 akt sprawy 00:27:17) i J. B. (k. 135 akt sprawy 00:09:22) uznając, że nie pozwalają one na ustalenie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w poszczególnych latach kalendarzowych w okresie jego zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. w latach 1972-1978.

Zasadnie Sąd ten uznał, że zeznania pierwszego z wymienionych świadków mają znikomą wartość dowodową wobec braku wiedzy o zasadach wynagradzania wnioskodawcy, zaś zeznania pozostałych świadków jedynie ogólnie wskazują na system wynagradzania pracowników pracujących w systemie pracy akordowej w latach 70-tych ubiegłego wieku (świadek J. B.) i potwierdzają fakt wystawienia zaświadczenia ZUS (...) z dnia 14 grudnia 2010 r. na podstawie akt osobowych – z uwagą na brak dokumentacji płacowej (świadek M. B.).

Podzielić należy również stanowisko, zgodnie z którym oświadczenie S. B. z dnia 11 kwietnia 2013 r. (k. 4 akt sprawy) zawierające sporządzone przez ubezpieczonego na podstawie jego notatek, zarobków i kart chorobowych wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. wyliczenie wynagrodzeń za pracę za poszczególne lata kalendarzowe z okresu 1972-1978, nie stanowi miarodajnego środka dowodowego na wysokość jego wynagrodzenia w tych latach, ponieważ nie znajduje oparcia w innych dowodach. Niewątpliwie oświadczenie to jako dokument

prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Zasadne jest przyjęcie, że wnioski dowodowe zawarte w pkt 3-5 pisma procesowego wnioskodawcy datowanego na dzień 31 lipca 2013 r. (k. 19-20v. akt sprawy) i wniosek dowodowy zgłoszony na rozprawie w sprawie VII U 894/14 w dniu 02 kwietnia 2015 r. (k. 136 akt sprawy 00:18:34) zmierzają w istocie do ustalenia wynagrodzenia z tytułu S. B. w Stoczni (...) S.A. w G. w latach 1972-1978 w oparciu o zarobki innych pracowników.

W oparciu o ugruntowane stanowisko judykatury prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, że brak jest możliwości substytucyjnego podstawiania w miejsce zarobków S. B. zarobków innych pracowników, ponieważ podstawę wymiaru emerytury stanowić może wyłącznie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w oparciu o nie budzące żadnych wątpliwości, spójne i precyzyjne dowody.

Z uwagi na nie będący przedmiotem sporu i nie budzący wątpliwości fakt braku stosownej dokumentacji płacowej wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Stoczni (...) S.A. w G. w latach 1972-1978 za nieprzydatny uznać należy zgłoszony w pkt 7 pisma procesowego datowanego na dzień 31 lipca 2013 r. (k. 19-20v. akt sprawy) wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego specjalisty ds. kadr i płac na wskazane w tym piśmie okoliczności.

W związku z powyższym, zasadnie Sąd I instancji przyjął, że odwołujący powołuje dowody wskazane w pkt 3-7 pisma procesowego datowanego na dzień 31 lipca 2013 r. (k. 19-20v. akt sprawy) i zgłoszony na rozprawie w sprawie VII U 894/14 w dniu 02 kwietnia 2015 roku (k. 136 akt sprawy 00:18:34) jedynie dla zwłoki i postanowieniami z dnia 02 kwietnia 2015 r. w sprawie VII U 894/14, na mocy art. 217 § 3 w zw. z art. 227 k.p.c. oddalił te wnioski dowodowe (k. 136 akt sprawy).

Z tych samych względów uznając, że strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki, na mocy art. 217 § 3 w zw. z art. 227 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny również pominął te wnioski dowodowe.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że S. B. wbrew spoczywającemu na nim z mocy art. 232 zd. 1 k.p.c. obowiązkowi wskazywania dowodów na potwierdzenie swojego twierdzenia o wyższej niż przyjęta przez organ rentowy wysokości zarobków za lata 1965-1968, nie wskazał żadnych dowodów, a zatem jego twierdzenie w tym zakresie uznać należy za nie udowodnione.

Tym samym prawidłowo organ rentowy do ustalenia podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego za poszczególne lata kalendarzowe w okresach zatrudnienia: 1965-1968 i 1971-1973 przyjął, stosownie do art. 15 ust. 2 lit. a ustawy emerytalnej, obowiązujące w tych latach minimalne wynagrodzenie pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy, zaś w okresie zatrudnienia 1973-1978 przyjął wynagrodzenie w kwotach wynikających z zaświadczenia ZUS (...) z dnia 04 stycznia 2000 roku (k. 56 akt ZUS).

Ponieważ zaskarżona decyzja nie budzi wątpliwości pod względem jej formalnej poprawności, jak również jest prawidłowa pod względem merytorycznym, a zatem zasadne jest przyjęcie, że nie ma podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawcy.

Reasumując powyższe rozważania Sąd II instancji stwierdza, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej, zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, oceny całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i prawidłowo zastosował przepisy prawa materialnego.

Wobec powyższego, uznając apelację S. B. za bezzasadną, na mocy art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA Grażyna Czyżak (spr.) SSA Daria Stanek SSA Jerzy Andrzejewski